

PRAVILNIK

O ZAŠTITI RADNIKA OD RIZIKA ZBOG IZLOŽENOSTI BIOLOŠKIM ŠTETNOSTIMA NA RADU U LABORATORIJU ZA KEMIJSKU ANALITIKU

Članak 1.

Ovim Pravilnikom utvrđuju se obveze poslodavca i djelatnika i minimalni zahtjevi za sigurnost i zaštitu zdravlja djelatnika od rizika koji proizlaze ili bi mogli proizići zbog izloženosti biološkim štetnostima (agensima) na radu u Laboratoriju za kemijsku analitiku, uključujući i sprječavanje takvih rizika, te pravila, mjere, postupke i aktivnosti s ciljem osiguranja sigurnosti na radu i očuvanja zdravlja djelatnika.

Ovaj Pravilnik odnosi se na rad s biološkim agensima, koji obavljaju djelatnici s privremenom ili trajnom dozvolom rada u Laboratoriju za kemijsku analitiku.

Tijekom rada s biološkim agensima, djelatnici Laboratorija za kemijsku analitiku dužni su se pridržavati svih pravila za rad na siguran način, posebice onih definiranih Pravilnikom i Uputama o sigurnom radu u Laboratoriju za kemijsku analitiku, zakonskim odredbama koje se odnose na rad u laboratoriju na siguran način (Zakon o zaštiti na radu N.N. 71/14., 118/14., 94/18., 96/18.), Pravilnik o zaštiti radnika od rizika zbog izloženosti biološkim štetnostima na radu (N.N. 129/2020.) te Procjenom rizika Instituta za antropologiju.

Članak 2.

(1) Pojedini pojmovi koji se koriste u ovom Pravilniku imaju sljedeće značenje:

- *biološki materijal* je sav materijal ljudskog ili životinjskog podrijetla koji potencijalno može sadržavati biološke agense
- *biološki agensi* označavaju mikroorganizme, uključujući i takve koji su bili genetski modificirani, stanične kulture i čovječje endoparazite, koji su u mogućnosti uzrokovati bilo kakvu zarazu, alergiju ili trovanje, a koji su razvrstani u četiri skupine s obzirom na razinu rizika od zaraze
- *mikroorganizam* označava mikrobiološki stanični ili nestanični entitet, koji je sposoban razmnožavati se ili prenositi genetski materijal
- *stanična kultura* označava rast stanica *in vitro*, dobivenih iz višestaničnih organizama.

(2) Biološki agensi razvrstani su u četiri rizične skupine s obzirom na njihovu razinu rizika od zaraze:

1. biološki agens iz skupine 1. je onaj za koji nije vjerojatno da će uzrokovati bolest kod ljudi
 2. biološki agens iz skupine 2. je onaj koji može uzrokovati bolest kod ljudi i mogao bi biti opasan za radnike te nije vjerojatno da će se raširiti u okolinu a obično je na raspolaganju djelotvorna profilaksa ili liječenje
 3. biološki agens iz skupine 3. je onaj koji može uzrokovati tešku bolest kod ljudi i predstavlja ozbiljnu opasnost za radnike, može predstavljati rizik za širenje u okolinu te u pravilu je na raspolaganju djelotvorna profilaksa ili liječenje
 4. biološki agens
predstavljati veliki rizik za širenje u okolinu te u pravilu nema na raspolaganju djelotvorne profilakse ili liječenja.
- (3) Izrazi koji se koriste u ovom Pravilniku, a imaju rodno značenje, koriste se neutralno i odnose se jednako na muški i ženski rod.

Članak 3.

U Laboratoriju za kemijsku analitiku dozvoljen je rad isključivo s biološkim agensima 1. i 2. skupine, za što postoje uvjeti u Laboratorijima Centra.

Članak 4.

- (1) Ako narav poslova i priroda aktivnosti dopuštaju, odnosno kada se isti radni rezultati mogu postići bez uporabe štetnog biološkog agensa, poslodavac mora izbjegavati uporabu štetnog biološkog agensa te ga zamijeniti biološkim agensom koji pod propisanim uvjetima uporabe i prema trenutnim saznanjima nije opasan, odnosno koji je manje opasan za zdravlje djelatnika.
- (2) Kada izloženost riziku tehnički nije moguće spriječiti, rizik izloženosti mora se smanjiti na tako nisku razinu kolika je potrebna za primjerenu zaštitu zdravlja i sigurnost djelatnika, sukladno Uputama za rad na siguran način u Laboratoriju za kemijsku analitiku:
1. smanjivanjem na što manju mjeru broja djelatnika koji su izloženi ili bi mogli biti izloženi biološkim agensima, kao i trajanja njihove izloženosti;
 2. osmišljavanjem radnih postupaka i mjera kontrole koji sprječavaju ispuštanje bioloških agensa u radni prostor ili ga smanjuju na najmanju moguću mjeru;
 3. skupnim mjerama zaštite, odnosno pojedinačnim mjerama zaštite gdje izloženost nije moguće izbjeći;
 4. higijenskim mjerama koje su u skladu s ciljem sprječavanja ili smanjivanja nenamjernog prijenosa ili ispuštanja biološkog agensa s mjesta rada;

5. primjenom znaka za biološku opasnost te drugih odgovarajućih znakova upozorenja izradom planova za postupanja kod nesreća koje uključuju biološke agense;
6. ispitivanjem, kada je tehnički izvedivo, moguće prisutnosti bioloških agensa korištenih pri radu izvan primarne fizičke izolacije;
7. sredstvima sigurnog sakupljanja, skladištenja i odlaganje otpada od strane djelatnika, uključujući i primjenu sigurnih i označenih spremnika, nakon odgovarajuće obrade otpada kada se obrada zahtijeva;
8. propisivanjem mjera za sigurno rukovanje i prijenos bioloških agensa unutar mjesta rada te zaštitom djelatnika cijepljenjem i lijekovima.

Članak 5.

Djelatnicima koji još nisu imuni na biološki agens kojem su izloženi ili bi mogli biti izloženi, moraju se osigurati učinkovita cjepiva, u slučaju da postoje.

Djelatnici koji rade s biološkim materijalom u Laboratoriju za kemijsku analitiku, prije početka rada moraju biti cijepljeni dostupnim cjepivima te poslodavcu dostaviti potvrdu o procijepljenosti.

Članak 6.

Rad s biološkim agensima izvodi se sukladno Pravilniku o radu u Laboratorijima Centra, Uputama za rad na siguran način u Laboratoriju za kemijsku analitiku te propisanim mjerama zaštite na radu.

Članak 7.

Djelatnici Laboratorija i svi zaposlenici s odobrenjem za rad u Laboratoriju za kemijsku analitiku prije početka rada dužni su upoznati se s Pravilnikom o radu u Laboratorijima Centra, Uputama za rad na siguran način u Laboratoriju za kemijsku analitiku, mjerama zaštite na radu te proći obuku koja uključuje upoznavanje metoda i načina korištenja instrumenata na kojima planiraju raditi.

Članak 8.

- (1) Djelatnici ne smiju konzumirati hranu i piće u dijelovima Laboratorija za kemijsku analitiku u kojima postoji rizik od kontaminacije biološkim agensima;
- (2) Poslodavac će djelatnicima Laboratorija za kemijsku analitiku osigurati primjerenu osobnu zaštitnu odjeću ili drugu primjerenu posebnu odjeću, obuću i osobnu zaštitnu opremu za rad s biološkim agensima, sukladno važećoj Procjeni rizika Centra za primijenjenu bioantropologiju.

(3) Djelatnici su tijekom rada s biološkim agensima u Laboratoriju za kemijsku analitiku čitavo vrijeme dužni koristiti zaštitnu odjeću, obuću i osobnu zaštitnu opremu iz stavka 2 ovog članka.

(4) Poslodavac će privremeno onemogućiti rad u Laboratoriju za kemijsku analitiku djelatnicima za koje utvrdi da se ne pridržavaju stavka 3. ovog članka.

(5) Djelatnici moraju imati na raspolaganju primjerene i zadovoljavajuće prostorije za održavanje osobne higijene (kupaonice i nužnike) koje po potrebi sadržavaju i tekućinu za ispiranje očiju odnosno antiseptike za kožu;

(6) Sva potrebna osobna zaštitna oprema se:

– pravilno čuva na za to određenome mjestu

– pregledava i čisti ako je moguće prije svake primjene, a obvezno nakon primjene

– ako je utvrđen nedostatak ili kvar, oni se bez odgode prijavljuju ovlašteniku poslodavca za zaštitu na radu, koji organizira otklanjanje nedostatka, popravak kvara ili zamjenu osobne zaštitne opreme u najkraćem mogućem roku.

(7) Postupci uzimanja, rukovanja i obrade uzoraka čovječjeg ili životinjskog podrijetla moraju se odvijati u skladu s Pravilnikom i Uputama o sigurnom radu u Laboratoriju za kemijsku analitiku.

(8) Radnu odjeću, obuću i osobnu zaštitnu opremu, uključujući i osobnu zaštitnu odjeću iz stavka 2. ovoga članka, koja može biti kontaminirana biološkim agensima, djelatnici trebaju nakon odlaska s mjesta rada presvući i prije poduzimanja mjera iz stavka 6. točke 3. ovoga članka odvojiti od ostale odjeće.

(9) Poslodavac mora osigurati da se odjeća, obuća i osobna zaštitna oprema iz stavka 6. ovoga članka dekontaminira i očisti ili, kada je to nužno, uništi.

Članak 9.

Djelatnici o svakoj nesreći ili incidentu koji uključuje rukovanje biološkim agensom moraju odmah obavijestiti voditelja Laboratorija za kemijsku analitiku te ovlaštenika poslodavca za zaštitu na radu.

Članak 10.

Ako se utvrdi da neki djelatnik ima zaraznu bolest, odnosno bolest za koju se sumnja da je posljedica izloženosti biološkom agensu, poslodavac će, uz ostale propisane postupke sukladno relevantnim zakonskim propisima, uputiti djelatnika na izvanredni zdravstveni pregled specijalistu medicine rada, u svrhu utvrđivanje njegove radne sposobnosti.

INSTITUT ZA
ANTROPOLOGIJU

Tel. (01) 5535 100
Fax. (01) 5535 105
Ljudevita Gaja 32
p.p. 290
10000 ZAGREB

Jednako će poslodavac postupiti i sa svim ostalim djelatnicima koji su bili izloženi na sličan način biološkom agensu.

Članak 11.

Ovaj Pravilnik je usklađen s primjenjivim odredbama Pravilnika o zaštiti radnika od rizika zbog izloženosti biološkim štetnostima na radu (NN 129/2020). Posebice se to odnosi na Klasifikaciju bioloških agensa.

Na sve što nije propisano ili je djelomično propisano ovim Pravilnikom, primjenjuju se odgovarajuće odredbe Pravilnika o zaštiti radnika od rizika zbog izloženosti biološkim štetnostima na radu (NN 129/2020).

Članak 12.

Ovaj Pravilnik primjenjuje se od dana objave na oglasnim pločama Instituta za antropologiju i Centra za primijenjenu bioantropologiju, a vrijedi do opoziva ili izmjena i dopuna.

Pravilnik je objavljen 12. travnja 2021. godine i stupa na snagu s danom objave.

doc.dr.sc. *Sasa Missoni*,
ravnatelj

